

ната. Интригите на жени и придворни любимци довели страшна анархия, а когато партийните разпри след много години утихнали, държавата била вече безвъзвратно загубена. Вече самото известие за смъртта на Андроника раздвижило всички врагове на държавата. Душанъ се изправилъ предъ Солунъ. Александъръ искалъ да му предадатъ смъртния му врагъ Шишманъ II, който билъ тогава въ Цариградъ, и заплашвалъ, че ще обяви война. Кантакузинъ обаче заповѣдалъ да му съобщатъ, че той ще изпрати Шишмана съ военни кораби нагоре по Дунава въ Видинъ, гдето последниятъ ималъ още много привърженици, а освенъ това ще изпрати въ България и единъ отрядъ турски наемници. За да попрѣчи да се появятъ нови междуособици, царьтъ побързалъ да възобнови мира ¹¹.

На 26 октомврий Кантакузинъ се явилъ въ Дидимотихонъ на Марица и се обявилъ за анти-императоръ. Одринчани не искали да се присъединятъ къмъ него и повикали на помощъ царъ Александра. Когато той съ голѣма готовностъ приелъ поканата имъ, гърцитъ му заявили, че желаятъ да го иматъ за съюзникъ, а не за повелителъ. Недоволенъ отъ това българиньтъ разграбилъ цѣла долна Тракия и чакъ презъ зимата сключилъ миръ съ Кантакузинъ. Впрочемъ, мисълта да се предадатъ на енергичния и силенъ владѣтель на България и Сърбия не била съвсемъ чужда на мнозина отъ знатнитъ, поради тогавашното забъркано положение въ Цариградъ.

При по-нататъшния ходъ на междуособната война Кантакузинъ се видѣлъ принуденъ да се отправи на западъ, гдето въ Тесалия и въ Морей ималъ най-много привърженици. Той си намѣрилъ подръжникъ въ лицето на сръбския князь *Хрель*, който, както нѣкога Стрѣзъ и Славъ, основалъ въ Македония независима държава съ столица въ Струмица. Сжщиятъ този Хрель, възпѣтъ отъ сърбитъ подъ името *Релъ* като единъ отъ героитъ около Душана, билъ при Милутина, при Стефанъ Уроша III и при Душана протосевасть ¹² и командувалъ отряда, разположенъ въ Македония. По-късно, обаче, неизвестно какъ и защо, той се отдѣлилъ отъ Душана съ 1000 души и съ три града. Само следъ нѣколко години „кесаръ Хрель“ пакъ се помирилъ съ краля си и умрѣлъ въ 1342 г. Предъ смъртта си той се покалугерилъ и билъ погребанъ въ Рилския манастиръ подъ името „монахъ Харитонъ“. И сега още всѣки може тамъ да види надгробния му камъкъ ¹³ и построената отъ него „Релина кула“.

Постоянитъ несполуки принудили Кантакузина въ 1342 г. да отиде въ Сърбия и тамъ да подири покровителство и гостоприемство отъ страна на Душана. Неговата жена Ирина, затворена въ Дидимотихонъ, повикала презъ това време на помощъ българския царъ и му обещала, че ако мжжъ ѝ умре, ще му отстъпи града. Съ това си обещание тя е искала само да изплаши цариградската партия. Обаче Александъръ наистина искалъ на всѣка цена да завладѣе това важно мѣсто. Кантакузинъ разказва въ запискитъ си, че по онова време царьтъ убедително настоявалъ въ писмата си до Душана и Елена да изпратятъ на заточение или да умъртвятъ гръцкия анти-императоръ, който тогава имъ билъ гостъ и се намиралъ подъ тѣхно покровителство: съ това, пишелъ той, Византийска империя ще може лесно да мине подъ властта на съюзенитъ сърби и българи. Но Душанъ и неговата съпруга съ негодувание отхвърлили тия предложения, поради което турскиятъ Кантакузиновъ съюзникъ Омарбегъ изгонилъ скоро следъ това българитъ отъ околноститъ на Дидимотихонъ.